

Zaterdags Bijvoegsel

Een doodgewone overval

Goede hulp bestaat niet meer. Dat zegt een 53-jarige Amsterdammer die een jaar geleden werd overvallen. Elk jaar, aldus het CBS, worden in Nederland zo'n 900.000 geweldsmisdrijven gepleegd waarvan ongeveer 10.000 in Amsterdam. Wat gebeurt er tijdens en na zo'n overval ?

Door [François de Waal](#)

zaterdag 27 juli 2002

Tegen half twaalf 's avonds fiets ik naar huis in een oude stadswijk in Amsterdam. Het is een zachte mei-avond. Als psycholoog heb ik tot elf uur een groepsbijeenkomst geleid. Ik heb een eigen bedrijf dat communicatie tussen groepen mensen wil verbeteren. Door mijn hoofd gaat de conferentie waar ik overmorgen een voordracht hou. En ik verheug me erop dat ik daarna met mijn vriendin drie weken op vakantie ga.

„Plotseling springen er zo'n 50 meter van mijn huis drie jongens op me af. Ze komen achter geparkeerde auto's vandaan. Ze pakken me beet en ik zie in het donker een mes flitsen. Ze zeggen niks. Ik vraag verbouwereerd: `Hé, wat willen jullie?'

„Ik voel dat er aan mijn koffertje onder mijn snelbinders wordt getrokken. Dan begin ik te schreeuwen: `Overval!' en `Ik word overvallen!' In mijn koffertje zit niet alleen mijn werk, maar ook m'n portemonnee, m'n agenda, dat soort dingen. Ik merk dat de jongen achter mij mijn koffer vast heeft en ermee wegrent. Door mijn voortdurende geschreeuw deinzen de twee jongens die naast me staan even naar achteren, zodat ik vliegensvlug mijn fiets kan keren en de derde achterna kan rijden.

„Hij rent door straten, springt over hekjes, en draait ineens een parkje in. Maar het lukt me om hem in zicht te houden. Ik blijf schreeuwen om de aandacht van mensen te krijgen: `Help!' en `Mijn koffertje terug!' Ik zie lichten in huiskamers en mensen die naar buiten kijken. Op een bepaald moment duikt hij een portiek in en zodra hij mij ziet, gooit hij mijn koffertje op straat. Ik denk: pakken en wegwezen!, en fiets er snel met mijn koffer vandoor.

„Dan komt er zo'n extra lange bus aangereden. Die verspert mij de weg en stopt ook nog voor een halte. Ik wil om de bus heenfietsen maar dan staan die drie jongens ineens voor m'n neus. Ik schrik me dood! Ze trekken me van mijn fiets en beginnen me te slaan, te schoppen en te steken. Ik lig op de grond en probeer omhoog te komen; ik denk maar één ding: ik moet hier weg! Ik merk dat ik op verschillende plekken gestoken ben en denk nu niet meer aan mijn koffer, alleen nog maar aan mezelf, mijn lichaam redden!

„Ik krabbel omhoog, strompel langs de bus naar de voorkant en blijf bij een zijdeur staan maar die is dicht en blijft dicht. Ik weet zeker dat ik bescherming zal vinden in de bus, bij al die mensen. Ik zie ze naar buiten kijken, maar er gebeurt niks. Dan kom ik aan bij de deur waar je instapt. Maar ook die blijft dicht, hoe hard ik er ook op sla.

„Ik begrijp het niet, want ik zie mensen en ik zie ook de chauffeur. Later zal de buschauffeur aan de politie vertellen dat hij zijn deuren niet kon openen omdat de bus nog reed. Maar de bus stond al die tijd stil voor de halte. Ik ben woedend op die man! Verschillende getuigen hebben mij later gelijk gegeven.

„Dan strompel ik verder en val recht voor de bus op de grond. Ik ben op, helemaal op. Ik beseft dan pas hoe gewond ik ben. Ik voel het warme bloed door mijn kleren stromen. Mijn linkerhand, die probeert te voelen hoe erg het is, zit helemaal onder het bloed. Ik lig daar en kijk naar boven: door de voorruit zie ik nieuwsgierige gezichten van verschillende mensen naar beneden kijken, ook de chauffeur. Holle schrikachtige ogen. Ze kijken, en blijven kijken, en niemand doet iets.

„Daarna zie ik de chauffeur druk praten in zijn microfoon. Ik voel me vreselijk verzwakt, ik beseft dat ik op straat lig, dat er een belangrijke grens is gepasseerd, dat er iets heel ergs met mij is gebeurd.

„Dan ineens voel ik handen op me, ik hoor geruststellende woorden en er is iemand die iets onder m'n hoofd legt. Alles gaat heel snel – de felle lichten van de arriverende ambulance die vlak naast me stopt, de politie die nog iets vraagt. Ik geef het telefoonnummer van m'n vriendin. Met loeiende sirenes volgt een wilde rit naar het ziekenhuis. De hele tijd denk ik maar één ding: ga ik het redden, ga ik nu dood? M'n kleren worden doorgeknipt, ik krijg een infuus, er wordt heel hard aan me gewerkt en ik ben doodsbang.

„Automatisch pak ik de arm, de gespierde ontblote arm van de verpleger. Ik beseft dat het van levensbelang is contact te hebben met een mens. Ik voel zijn warme, sterke arm en vraag: `Hoe heet jij?' Hij zegt zijn naam en laat mij even zijn arm vasthouden. Nu voel ik me iets beter. Ik wil als een klein kind beschermd worden.

„In het ziekenhuis lig ik in de operatiekamer. Ze praten tegen me, ze stellen vragen, ze onderzoeken m'n wonden, knijpen me hier en voelen daar. Ze zeggen dat ze me onmiddellijk moeten gaan opereren en dat ik nu verdoofd word.

„Als ik de volgende dag wakker word, blijf ik verbonden met slangen en omringd door apparatuur. Dit is de intensive care. Ik voel veel ongemak op allerlei plekken, maar geen pijn. Er staan vrienden aan m'n bed; ik kijk ze aan en heb meteen contact. Ze vertellen me dat ik zwaar gewond ben: negen steekwonden, in m'n been en enkel, in m'n flank, in m'n armen en pols, en op m'n rug. Ik ben ook geopereerd aan mijn darmen en ze hebben mijn milt moeten weghalen.

„Viereneenhalve week lig ik in het ziekenhuis. Ik krijg de politie op bezoek die vragen stelt. Ze vertellen me dat één van de daders is gepakt maar de andere twee nog niet. Ik ben vreselijk bang dat die twee jongens me komen opzoeken in het ziekenhuis. Ze willen vast wraak nemen omdat hun vriend is gepakt. Hun agressie zit nog heel vers in m'n hoofd.

„De eerste week in het ziekenhuis denk ik alleen maar: ik ben hier niet veilig, twee van de daders lopen nog rond. De derde dag komt er een jongen mijn kamer binnen en ik schrik me dood. Het is een schoonmaker van allochtone afkomst die helaas erg veel op de daders lijkt. Hij komt alleen maar iets ophalen en is even snel weg als hij gekomen is. Een dag later komt er weer een schoonmaker binnen, een oudere man, ook van allochtone afkomst, en ik schrik weer. Maar deze keer begin ik een gesprek. We spreken over mijn vaderland, Duitsland. Daar heeft de man enkele jaren gewoond. We hebben even echt contact en ik ben zowaar ontroerd.

„'s Nachts slaap ik erg slecht. Dat komt door de angst voor wraak maar ook omdat ik verschrikkelijke pijn heb aan mijn been, wat maar niet overgaat. Overdag krijg ik gelukkig veel bezoek. Ik praat over mijn ervaringen en het belang van goede communicatie in oude buurten. 's Nachts bel ik mijn vriendin uit haar bed om een vertrouwde stem te horen. Regelmatig komt er een groepje artsen rond mijn bed staan om meer óver dan mèt mij te praten. En de volgende dag zijn het weer anderen. Een enkeling die zich voorstelt! Na een tijdje ga ik mezelf maar aan de bezoekers voorstellen. Door die kille benadering voel ik me slecht. Terwijl ik me juist beter moet gaan voelen. Daarnaast worden er fouten gemaakt maar er is niemand die mij dat vertelt. Daar kom ik later zelf achter.

„Mijn been doet steeds meer pijn. Ik vraag om sterkere medicijnen. Op een zeker moment hou ik het niet meer uit, de pijn is echt ondraaglijk. De verpleger aan wie ik dat vertel zegt dat hij niks mag geven. Hij heeft met me te doen en met zijn vingertoppen raakt hij de toppen van mijn tenen aan. Daar schrikt hij zelf zo van dat hij vliegensvlug zijn handen wegtrekt. Terwijl ik dat juist zo nodig heb! Een beetje menselijkheid, warmte, daar heb ik zo'n behoefte aan. Waarom is dat zo moeilijk? Het lijkt wel alsof zijn professionaliteit hem in de weg staat.

„Er is ook een uitzondering. Ik vraag midden in de nacht aan een verpleegster of ik met haar mag praten. Ze gaat zitten en luistert naar m'n verhaal dat ik al honderd keer heb verteld. Ik heb erg last van kortademigheid en ze legt haar beide handen op mijn buik. Officieel is dat alleen voor ademhalingsoefeningen, maar voor mij is het het menselijke contact dat me enorm goed doet.

„Een kennis vraagt me of ik na de overval anders naar mensen kijk. Hoewel ik nog bang ben voor allochtone jongeren, heb ik weinig last van rancune. Ik vind de kilte in het ziekenhuis eigenlijk veel erger. De slechte gevoelens worden na tien dagen in het ziekenhuis opeens versterkt door wat mijn vriendin vertelt. M'n auto die thuis voor de deur staat is totaal vernield. Er is niks gestolen, alleen maar vernield. Op dat moment denk ik dat het wraak is van de jongens of familie van hen. Mijn vriendin verblijft in m'n huis en ik vind het daar niet meer veilig.

„De politie komt een paar keer langs. Ik heb goed contact met de rechercheur die het onderzoeksteam leidt. Hij heeft begrip voor mijn situatie en steunt me enorm. Ik krijg de indruk dat hij en zijn team erg hun best doen om de daders te pakken te krijgen. Van hem hoor ik dat de drie jongens in twee dagen tijd acht mensen hebben overvallen en met messen bedreigd. Op de bewuste avond was ik de laatste in een lange rij geweldsmisdrijven. Een tijdje later hoor ik voor het eerst hun leeftijden: 21, 16 en 13 jaar. De oudste was net vrij uit de gevangenis.

„Als ik het ziekenhuis uit moet, voel ik me nog niet beter. Wat moet ik nu, vraag ik me af. Mijn vriendin woont in Engeland. Hoe ga ik mezelf redden? Ik zit in een rolstoel vanwege

mijn been dat me nog steeds erg veel pijn bezorgt. Hoe moet ik de trap op en boodschappen doen?

„Op advies van vrienden besluit ik om een tijdje in een revalidatiecentrum te logeren. Als ik daar aankom, zeggen ze dat ze de angst in m'n ogen zien. Het verschil met de kille efficiëntie in het ziekenhuis is groot; er is zelfs iemand die me verwelkomt! Die leidt me rond en is hartelijk, zodat ik me meteen goed voel. Om te genezen moet je je niet onveilig voelen, maar moet je je lekker voelen.

„Na twee weken in het revalidatiecentrum verga ik opeens weer van de pijn. Uit onderzoek in een nabijgelegen ziekenhuis blijkt er bloed in mijn been te lekken. Terug in het oude ziekenhuis zegt een dokter dat er niks aan de hand is en hij wil me wegsturen met een recept voor pijnstillers. Op aandringen van een uiterst betrokken medewerkster uit het centrum komt er een nieuw onderzoek door andere artsen en krijgt zij het voor elkaar dat ik morfine tegen de pijn krijg. Dat is de eerste nacht sinds de overval dat ik goed slaap, dat ik niet regelmatig wakker word, heerlijk! Nadat ik opnieuw geopereerd ben aan dat been, voel ik het nog steeds, maar ik kan ermee leven. Na deze hernieuwde operatie komen voor de zoveelste keer de gedachten terug hoe het thuis verder moet. Ik schuif ze voor me uit en ga, na het ziekenhuis, eerst weer voor een aantal weken terug naar het centrum waar ik door iedereen lief word opgevangen. Ik werk daar in het kunstatelier dat me stimuleert in het genezingsproces en het hervinden van mijn krachten.

„Naar huis gaan is erg moeilijk. Kan ik mij er nog veilig voelen? Hoe zal het gaan? Ik stel het verschillende keren uit, maar ja, dan moet ik toch echt. Dat is een moeilijk moment. Dan pas merk ik hoeveel energie het kost om mijn dagelijks leven weer op te pakken, boodschappen te doen, het huis schoon te houden. M'n Engelse vriendin komt over, ze blijft me een tijd lang helpen.

„Ik ben in allerlei opzichten benadeeld. De hele tijd ligt mijn bedrijf stil. Bovendien heb ik een advocaat moeten nemen. Als het proces tegen de eerste verdachte begint, merk ik dat ik in de rechtsgang geen enkele rol speel. Het is de officier van justitie en de rechter tegen de verdachte. Ik ben slachtoffer en dan ben je geen partij. Maar ik wil dat strafproces bewust meemaken om alles te kunnen begrijpen. En dan pas merk ik hoe ongebruikelijk dat is. Is het niet vreemd dat het slachtoffer niet actief bij de rechtszitting is betrokken? Er ligt nu een wetsvoorstel dat dat wil veranderen.

„Het eerste proces dat wordt behandeld is dat tegen de 16-jarige. Mijn advocaat vraagt of ik de confrontatie wel aankan. Tot m'n verbazing wordt me toch een vraag gesteld door de kinderrechter: hoe heb ik het ervaren dat ik op straat door niemand werd geholpen? Ik wil antwoorden, maar ik stik haast in m'n eigen emotie. Dat iemand dat wil weten, dat hij dat blijkbaar zo belangrijk vindt dat hij er een vraag over stelt. Ik antwoord dat ik het gebrek aan hulp bijna even erg vind als de overval.

„Ik hoor op het proces over de achtergrond van die jongen, hoe moeilijk hij het heeft op school en thuis. Ik begrijp dat wel, maar het is geen excuus. Hij zegt dat hij spijt heeft. Dat is fijn, maar elke zin die hij uitsprekt is doorspekt van hulpverlenersjargon. Ik krijg het gevoel dat hij probeert om zo minder straf te krijgen. Later, bij het proces tegen de oudste jongen, gaat het anders. Die kijkt niemand aan en ontkent alles. Net als de inmiddels 14-jarige jongen, een boom van een vent. Hij zegt ook weinig. Ze zitten nu alledrie vast; alleen de 21-jarige heeft hoger beroep aangetekend.

„De 16-jarige jongen zegt op de zitting over mij: toen hij mij achtervolgde, maakte die meneer me bang. Het betoog van de officier van justitie is een geweldige steun voor me. Hij is oprecht verontwaardigd en spreekt als een mens, niet als een ambtenaar. Hij noemt mijn achtervolging om mijn koffertje terug te pakken een `moedige daad'. Ik ben geraakt, helemaal als mijn advocaat m'n arm beetpakt en fluistert : `Hij doet het voor jou!'

„Natuurlijk heb ik de reactie gehoord van: hoe kan je zo gek zijn om die jongen te volgen. Dat heeft me diep geraakt. Natuurlijk ben ik hem gevolgd! Ik sta er nog steeds achter. Ja, ik was bang maar ook kwaad.

„Er ligt een verzoek om contact tussen mij en de 16-jarige. De advocate heeft daar bij hem op aangedrongen. Moet ik het doen? Ik weet het niet, waarom, wat heb ik er aan? Dat heet een echt-recht-conferentie. Ik heb nog steeds geen enkele vergoeding gehad; een verzoek om schadevergoeding is een tijdopslopende en bureaucratische aangelegenheid. En dan moet je gaan vertellen hoe erg het is, en hoe erg het nog steeds is. Om een vergoeding te krijgen die toch niet voldoende is. Terwijl ik me juist alleen maar bezig wil houden met positieve dingen, dus hoe goed het met me gaat en dat ik snel weer aan het werk wil.

„Ik ben me er vanaf het begin bewust van geweest dat ik de angst en de pijn niet moet ontkennen. Daarbij word ik gesteund door vrienden, collega's en kennissen die zelfs geld voor me hebben ingezameld. Dat steunde me ontzettend, zoals die ontroerende kaart van een collega met: `Word snel weer beter want we kunnen niet zonder jou.' Dat ik in het dagelijks leven en in mijn werk een zinvolle plek heb is ook belangrijk.

„Wat nog steeds erg pijn doet, is het beeld dat ik bloedend op straat lig en dat mensen me zien, maar niks doen. En de afstand bij professionals in het ziekenhuis en in het juridische circuit. Het lijkt wel alsof goede hulp uitzonderlijk is, dat er alleen goede hulp wordt geboden als mensen buiten hun boekje gaan. De taal van die mensen en het gebrek aan echte aandacht en een dialoog.

„Hier probeer ik in mijn werk aan te werken: mensen bij elkaar brengen om naar elkaar te luisteren en omstandigheden te creëren die het mogelijk maken dat mensen hun stem kunnen laten horen. Als er een gebrek aan dialoog is, wordt het al gauw onmenselijk. Daar heb ik het laatste jaar veel van meegemaakt.

Uit angst voor represailles wil de 53-jarige overvallen Amsterdammer niet met zijn naam in de krant. Wilt u reageren, mail dan naar zbrieven@nrc.nl of schrijf naar Zaterdag Bijvoegsel, Postbus 8987, 3009 TH Rotterdam.

Uit NRC Handelsblad van zaterdag 27 juli 2002, 2.810 woorden (leestijd ongeveer 11'14)

Op dit artikel rust auteursrecht van NRC Handelsblad BV, respectievelijk van de oorspronkelijke auteur.

Naïef

Bij alle compassie die ik voel met het slachtoffer, bericht ik u dat het onverstandig is om omstreeks half twaalf 's nachts in een oude stadswijk in Amsterdam te fietsen. Dat is vragen om moeilijkheden. Een koffertje onder de snelbinders is niets minder dan een uitnodiging tot een overval. Ik vind het naïef gedrag, een psycholoog onwaardig.

NRC 📧 ZATERDAG 17 AUGUSTUS 2002

Door R.P.H. Drenth

Zaterdags Bijvoegsel Brieven

Verkoopster in slijterij

In uw bijlage las ik een indrukwekkend verhaal van een man die zijn leven zag veranderen door een doodgewone overval. Als medehoofdrolspeelster in een klein overvalletje raakt dit me onverwacht heftig en diep.

Door [Heleen Boers](#)

zaterdag 17 augustus 2002

Mijn eigen stukje verdriet werd geboren op een donderdag in oktober 2000 om vijf voor half acht 's avonds. Als enige onervaren verkoopster werkte ik in een slijterij.

Mijn impuls was meteen te schrijven. Maar wat? Wil ik mijn verhaal kwijt? Wil ik troosten en mijn ontroering uitspreken? Wil ik het belang van goede communicatie benadrukken? Ben ik een idealist en hoop ik op een toename van betrokkenheid bij elkaar? Van alles een beetje.

Een van de redenen dat ik naast mijn eigen praktijk wilde werken buiten het hulpverlenerscircuit was de behoefte om weer voelbaar in de maatschappij te staan. Datgene wat ik mijn cliënten `onderwees' zelf in praktijk brengen. De korte en praktische contacten in

een winkel leken me een uitdaging. Op de vraag bij mijn sollicitatie of diefstallen en dergelijke voorkwamen werd wel bevestigend geantwoord.

Verzwegen werd dat een half jaar ervoor de filiaalchef met een pistool bedreigd was en mede om die reden was overgeplaatst naar een andere vestiging. De overvaller met baseballpet komt alleen voor de kassa op het moment dat ik even in het magazijn ben. We kijken elkaar in de ogen. Is het triomf die ik zie op het moment dat hij met de kassalade in de deuropening staat?

De vluchtauto staat klaar, verbijstering en ravage. Winkel dicht. De politie bellen. Hoe ziet de dader eruit? Ik zou het niet weten, al staat het beeld als een scherpe foto voor mijn ogen. Dan begint het allerergste. Niemand van het concern te bereiken. Het lukt, een filiaalchef van een andere zaak zal komen. Wachten duurt ondraaglijk lang, te lang, veel te lang. De dagen daarna komt steeds het wachten aan de orde. Op de personeelschef die me thuis bezoekt en verkeerd rijdt. Op het politiebureau. Ik kan gewoon niet wachten en ik dien te wachten en vooral te begrijpen dat iedereen zijn best doet. Ik begrijp het wel, heus wel, dat is tenslotte mijn vak. Maar wachten kan ik niet. Gelukkig, er is niets met u aan de hand, niet gewond of bedreigd. Dit zegt de chef, de politie, de regiomanager, de verbalisant.

Hoe komt men erbij, dat er niets met mij aan de hand is? De adrenaline giert door me heen, onrust, schuldgevoelens. De personeelschef steunt me geweldig, met vasthoudenheid belt hij me, stelt hij vragen en houdt me bij de zaak. Lange tijd erna hebben we nog contact. Ik ben al weer maanden weg, wanneer hij me precies een jaar erna belt om te informeren hoe het is. Attent en kloppend om te doen. Tijd wordt ingedeeld in `na de overval' en `voor de overval'.

Iedere keer wanneer ik een krantenartikeltje lees over een overval, besef ik iets van wat er bij die mensen is gebeurd. Het naarstig zoeken naar dergelijke gebeurtenissen in krant of op tv is voorbij. Voorbij is ook dat ik langsga bij winkels waar zoiets is gebeurd om mijn betrokkenheid te tonen.

Dichtbij komt het weer bij dit artikel. Ik draag het mee in mijn herinnering. Wordt dit geactiveerd, dan geeft mijn lichaam ook signalen af. De man voelt het waarschijnlijk nog dagelijks in zijn lijf en gemoed.

Na de overval ben ik me nog intenser met communicatie bezig gaan houden. Na de overval sta ik meer in het maatschappelijk leven. Durf erbij te zijn als iemand lijdt en werkt aan z'n eigen genezingsproces. Geen oplossingen, geen gebagatelliseer, gewoon er zijn. Al of niet met tranen in de ogen, al of niet met machteloosheid en schrik. Doet er niet doe, wees erbij, medemens.

Of ik het durf te doen, erbij zijn wanneer ik het voor mijn ogen op straat zie gebeuren? Eerlijk gezegd: ik weet het niet, ik hoop het en ben het van plan. Zeker weten doe ik het niet, ik ben ook een bangschijter.

Uit NRC Handelsblad van zaterdag 17 augustus 2002, 665 woorden (leestijd ongeveer 2'40)

Op dit artikel rust auteursrecht van NRC Handelsblad BV, respectievelijk van de oorspronkelijke auteur.

Moedwil

Het artikel 'Een doodgewone overval' (Z, 26 juli) is aangrijpend; indringend opgeschreven, in afgemeten zinnen die me doen denken aan de korte zinnen van Remarques Im Westen nichts Neues.

NRC 📧 ZATERDAG 17 AUGUSTUS 2002

Maar wat moet ik schrijven? Waarmee zou ik troost kunnen bieden? Een suggestie aandragen voor een 'oplossing' van dit persoonlijke en maatschappelijke probleem?

Door Dirk Maarten Barends

Het is vreselijk hoe in enkele minuten een leven zo ernstig en moedwillig beschadigd kan worden.

Ik heb niet meer te bieden dan daarin mee te leven.

Uit NRC Handelsblad van zaterdag 17 augustus 2002, 84 woorden (leestijd ongeveer 0'20)
Op dit artikel rust auteursrecht van NRC Handelsblad BV, respectievelijk van de oorspronkelijke auteur

Zaterdags Bijvoegsel Brieven

Op de schop

Het artikel 'Een doodgewone overval' bevat een paar eigenaardigheden. Zo is het slachtoffer van een roofoverval een succesvol psycholoog, maar neemt hij toch de fiets en mijdt hierbij gevaarlijke buurten niet. Zelfs zijn huis lijkt in een slechte buurt te staan waar een auto zonder getuigen rustig in elkaar geslagen kan worden. Waarschijnlijk zagen de daders in de psycholoog iemand van een groep middenklassers waarvan zij geen kans hadden ooit deel uit te maken. Ook was het motief waarschijnlijk geld, gezien de gestolen attachékoffer en het goedkope type wapen dat gebruikt werd.

Door [den Helder](#) en [Thomas J. Boschloo](#)

zaterdag 17 augustus 2002

De oudste dader heeft al vaker gevangen gezeten. Dit zou toch bij een psycholoog de vraag moeten oproepen hoe zinvol deze vrijheidsstraf dan is geweest. Ik ken mensen die soms liever in de gevangenis zitten dan in hun eigen dagelijkse ellende en die zich bijvoorbeeld bezatten om dit voor elkaar te krijgen. Is dan de meest logische actie de strafmaat te verhogen, of misschien om de persoonlijke situatie van de dader te verbeteren? Wat levert uiteindelijk het meest op voor de maatschappij?

Ik denk dat het eeuwenoude systeem van de gevangenisstraf grondig op de schop moet en dat psychologen en politici zich eens goed moeten verdiepen in de onderliggende oorzaken van het randgedrag van sommige individuen aan de onderkant van de samenleving. Hoe voorkom je asociaal gedrag in een vroeg stadium en geef je deze mensen dezelfde kansen in de samenleving die de psycholoog zelf heeft gehad in zijn jeugd? Zou de overval door de drie jonge daders een uiting zijn om macht uit te oefenen over hun machteloze leven? Dit door de welgestelde upperclass psycholoog zijn macht over zijn leven tijdelijk te ontnemen?

Zelf heb ik een kansrijke jeugd gehad, maar ben ik door ziekte tot een lage uitkering veroordeeld. Ook studerende familie is gedwongen in de slechtste buurten om een goedkope woning te vechten. Zulke slechte buurten worden in Den Helder op de schop genomen en vervangen door dure koopwoningen. In studentensteden is de woningnood nog veel hoger onder de minstverdienenden. Dit was het signaal dat Fortuyn teweegbracht: de onmacht van de armeren in de samenleving om het leven te leiden waar ze recht op hebben.

Uit NRC Handelsblad van zaterdag 17 augustus 2002, 368 woorden (leestijd ongeveer 1'28)

Op dit artikel rust auteursrecht van NRC Handelsblad BV, respectievelijk van de oorspronkelijke auteur.

Zaterdags Bijvoegsel Brieven

Staren in de bus

Op een zonnige dag met de krant in de tuin en dan het verslag van 'een doodgewone overval', waargenomen door afstandelijke toeschouwers terwijl niemand zich ontfermt over het slachtoffer. Het is niet gewoon, nog niet. Dit ontstelt.

Door [Joke Bijnsdorp-Menger](#)

zaterdag 17 augustus 2002

Ik moet natuurlijk wel denken aan een eigen ervaring: midden in de nacht haal ik in mijn pyjama een dronken jongen die zijn auto total loss gereden heeft uit de auto en sleep hem hangend over mijn rug ons huis in, omdat er rook onder de motorkap vandaan komt. In de buurhuizen gaan na de knal de lichten aan, maar NIEMAND KOMT NAAR BUITEN OM TE HELPEN.

Die ervaring is niet alleen maar negatief, want ik werd wel zelf gesterkt. Kennelijk reageer ik zelf niet zo als de nood aan de man komt. Maar ik denk dat ik ook begrepen heb waarom al

die sterke mannen binnen bleven en een oudere vrouw een dronken kerel uit een rokende auto lieten sleuren. Mensen zijn bang. Misschien ook ongevoelig, maar vooral bang. Die busstaarders waren bang om bij een gevaarlijke situatie betrokken te raken.

U bent psycholoog, ik niet. Misschien vindt u mijn interpretatie van angst niet terecht, maar ik herken in veel onverschilligheid de angst en dat maakt mezelf sterker in plaats van zwakker. Toen er laatst een inbreker wilde insluipen in mijn slaapkamer en ik in een reflex heel hard sssssssssssssodemieter op riep, vluchtte hij, nog banger dan ikzelf. Overal zie ik angst en reden tot angst, maar het beeld van u als zwaargewonde op straat zonder warme aandacht is zó sterk opgeroepen, dat ik denk dat veel mensen nu aan zichzelf vragen zullen stellen.

Dat de dialoog die u voorstelt hard nodig is, daar ben ik het onmiddellijk mee eens. Maar in mijn ogen is ook een opvoeding nodig waarin je leert wat je kracht is, wat je goed doet, hoe waardevol je bent. Als je gemerkt hebt dat je op jezelf kunt vertrouwen, word je sterker dan de angst. U hoeft niet opgevoed te worden door mij, maar ik zou ook willen zeggen dat uw actie om achter die dief aan te gaan moedig was. Op zulke momenten kom je jezelf tegen en die ontmoeting is niet tegengevallen, denk ik!

Ik hoop dat veel lezers zullen reageren. Die staarders die zich door hun angst lieten vangen zullen achteraf ook niet blij zijn geweest met hun gedrag. Misschien wordt zo'n starder van toen wel een schrijver.

Uit NRC Handelsblad van zaterdag 17 augustus 2002, 411 woorden (leestijd ongeveer 1'39)

Op dit artikel rust auteursrecht van NRC Handelsblad BV, respectievelijk van de oorspronkelijke auteur.

###